

Hierna verkreeg de heer Tjebbes het woord over **de zaaizaadveredeling te Svalöf** en gaf tot goed begrip eerst een korte historische schets van het ontstaan der Utsädesförening. Toen in de 70-iger en 80-iger jaren de akkerbouw in Zweden achteruitging, evenals in andere Europeesche landen, tengevolge van import uit Amerika, trachtte men in Zweden den akkerbouw door uitvoer van zaaigraan te steunen. Daar het echter bleek, dat de Zweedsche zaaigranen niet voldoende uitmuntten boven het andere zaaigraan uit den handel, werd in 1886 de Utsädesförening door eenige grootgrondbezitters opgericht, een particuliere vereeniging, die met staatssubsidie trachtte de zaaigranen te verbeteren. Onder den Duitscher Von Neergaard legde men zich sterk toe op verbeterde selectie, waarbij het hoofdgewicht op nauwkeurige meting en weging en uitgebreide boekhouding werd gelegd. Hoewel hiermee finantieel wel eenig succes werd verkregen, bleek het toch aan Nilsson, die in 1891 Von Neergaard opvolgde, dat men volgens de cijfers der metingen feitelijk niet vooruitging. Nilsson en zijn medewerker Tedin trachtten nu tot een scheiding te komen van „kleine soorten” waarvan hun als systematische botanici het bestaan bekend was. Na eenige proefnemingen slaagden ze hierin volkomen, door steeds van één enkele plant uit te gaan. Dit beginsel heeft de rijkste vruchten gedragen; de zóó verkregen, zeer talrijke kleine soorten werden op proefvelden vergeleken en de beste vermeerderd. Het kiezen der goede soorten werd daarbij aanmerkelijk vereenvoudigd door de studie der correlaties der eigenschappen, waarvan veel werk werd

gemaakt. Zoo werden voor de granen en peulvruchten betrekkelijk spoedig een aantal zeer kostbare vormen verkregen. Kruising geraakte daarbij op den achtergrond, hiermee wordt nu weer meer begonnen, terwijl men ook het programma heeft uitgebreid tot de aardappelen, rogge, klavers en de grassoorten. Tengevolge van deze uitbreiding en andere oorzaken trad een zekere overbelasting op. Mede hierdoor doorstond de vereeniging in 1907 een crisis, die men nu weer te boven komt. De technische details van de methode van werken werden toegelicht door een reeks lichtbeelden, die een duidelijk beeld van de gebouwen en proefvelden gaven. Hierna kwam spreker tot de vraag, wat deze kleine soorten hier zijn, of het mutanten zijn of kruisingsproducten. Voor de eerste opvatting sprak het feit dat dikwijls in afgelegen streken de meeste vormen gevonden werden, voor de tweede opvatting het gedrag van sommige vormen bij kunstmatige kruising. Zoo vond Ehle dat de roode kleur der tarwe (roode Zweedsche fluweeltarwe) uit drie eigenschappen bestond, die zich volgens de wetten van Mendel gedroegen.

Spreker zelf had in Svalöv de verdeeling nagegaan van bepaalde kenmerken over de verschillende kleine soorten van een gewas, b.v. van de korrellengte. Van alle kleine soorten van gerst, b.v. van *Hordeum distichum nutans*, had spreker de gemiddelde korrellengte, zooals die in Svalöv uit telkens 1000 korrels bepaald wordt, aangeteekend. Het bleek nu dat deze lengten, naar opklimmende waarden gerangschikt een Galtonsche curve vormden. Ditzelfde resultaat werd verkregen voor de breedte der korrels en voor de lengte der korrels bij *Dactylis glomerata*. Hieruit zou men de conclusie trekken, dat de verdeeling der eigenschappen door het toeval bepaald werd. De vraag, of men hier kruisingen heeft tusschen eenige weinige mutanten of in hoofdzaak mutanten, wordt

hierdoor nog niet beantwoord. Ook het dikwijls vermelde z.g. „zienderoogen” ontstaan der mutaties, als 't ware onder de handen der specialisten die het gewas bewerken, bleek bij navraag niet vast te zijn; kruising kan ook hierbij wel in 't spel geweest zijn. Als meest waarschijnlijke conclusie zou spreker willen aannemen, dat beide factoren, mutatie en kruising, bij het ontstaan dezer kleine soorten in 't spel geweest zijn.